

**TAM TẠNG THÁNH KINH PHẬT GIÁO
TẠNG KINH (NIKÀYA)**

Thi Hóa
TRUNG BỘ KINH
(Majjhima Nikàya)

Hòa Thượng THÍCH MINH CHÂU
Dịch sang tiếng Việt từ Tam Tạng Pàli

Chuyển thể Thơ :

Giới Lạc MAI LẠC HỒNG tự **TUỆ NGHIÊM**
(Huỳnh Trường Cấp Tân - GDPTVN tại Hoa Kỳ)
Email : honglacmai1@yahoo.com

* Kính mong Chư Tôn Thạc Đức và chư Thiện Hữu Tri Thức khi đọc “Thi hóa Trung Bộ Kinh” xin hoan hỷ đối chiếu, so sánh với nguyên bản dịch phẩm của Ngài Cố Hòa Thượng Minh Châu – và hoan hỷ chỉ dẫn cho chúng con những chỗ sai lầm . Xin đê đầu cảm tạ .

(**5 KINH**
từ số 121 đến số 125)

MỤC LỤC ::

<i>Tên Kinh</i>	<i>Trang :</i>
121) Kinh TIỂU KHÔNG (<i>Tập 4</i>) – Cùlasunnata Sutta	001
122) Kinh ĐẠI KHÔNG – Mahàsunata Sutta	009
123) Kinh HY HỮU - VỊ TẶNG HỮU PHÁP – Acchàriya Abbhùtadhamma Sutta	027
124) Kinh BẠC-CÂU-LA – Bakkula Sutta	037
125) Kinh ĐIỀU NGỰ ĐỊA – Dantabhùmi Sutta	043

---

121. Kinh TIÊU KHÔNG (Cùlasunnata sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Thiện Thệ
Sa-Vát-Thí – Xá-Vệ – trú qua

Đông Viên – Púp-Bá-Ra-Ma, (1)

Mi-Ga-Ra-Má-Tú-Pa-Sá-Đà, (2)

(Cũng chính là Giảng đường Lộc Mẫu)

Với thiền thời hành đạo trải qua

Vị Tôn-giả A-Nan-Đa

Độc cư thiền tịnh đã qua, buổi chiều

Vì có điều Tôn-giả thắc mắc

Nên đi đến hương thất Thế Tôn

Đến nơi, đánh lễ Thế Tôn

Một bên ngồi xuống, ôn tồn thưa ra :

– “ Bạch Phật Đà ! Khi Ngài trú nghỉ

Giữa các vị Sắc-Ká (Thích Ca)

Thị trấn Na-Ga-Ra-Ka (3)

Tại đây, con được nghe qua, nhớ là

Ngài dạy : ‘A-Nan-Đa ! Nhờ có

An trú vào “không” đó nên Ta

An trú rất nhiều, an hòa’

Con đã nghe, nhớ đúng là điều đây ? ”.

– “ Ông nghe, nhớ như vậy đúng cả !

A-Nan-Đa ! Ròng rã xưa nay

Ta nhờ an trú ‘không’ này
Nên nay an trú đêm ngày nhiều thay !
Như lâu đài Lộc Mẫu – không có
Voi, bò, ngựa – không có bạc, vàng,
Đàn bà, đàn ông tụ đoàn
Cũng không có, chỉ có mang một điều
‘Không phải không’, tức điều được chỉ
Sự nhất trí (tức Ê-Kát-Tăng)

Do duyên Chúng Tỷ Kheo Tăng.
Cũng vậy, không tác ý phân trải qua
Thôn tưởng và cũng không tác ý
Nhân tưởng – chỉ tác ý tương liên
Đến sự nhất trí, do duyên
Lâm tưởng. Thời vị ấy liền hân hoan
Thích thú và trú an, hướng tới
Lâm tưởng. Rồi nghĩ ngợi như vậy :

‘Các loại ưu phiền như vậy
Do duyên thôn tưởng không rày có ra.
Ưu phiền mà do duyên nhân tưởng
Không có mặt, ảnh hưởng xảy ra,
Chỉ có một ưu phiền là
Sự nhất trí do lâm tưởng mà tương quan’.

Vị ấy tuệ tri rằng : ‘Tưởng đó
Thì không có thôn tưởng’. Hay là
‘Không có nhân tưởng’ đó mà !
Chỉ có một cái này mà phải thông :
Không phải không, là sự nhất trí
Do đích thị lâm tưởng làm duyên.

Cái gì không có hiện tiền
Xem như không có. Tuy nhiên cái còn

(1) : Pubbaràma – Đông Viên hay Đông Phương Tự, do vị nữ đại-thí-chủ Visakhà dâng cúng cho Đức Phật và Chúng Tăng.

(2) : Migaramatupasada – Lộc Mẫu giảng đường.

(3) : Thị trấn Nagaraka.

Vị ấy nghĩ : ‘Cái kia có mặt
Thì quả thật cái này có rồi !’
A-Nan-Đa ! Như vậy thời
Cái này đối với vị đây như vậy
Là thật có, không hay điên đảo,
Sự thực hiện hoàn hảo, tịnh thanh,
Và cũng không tánh, hiểu rành.
Lại nữa, này các tịnh lành Tỷ Kheo !
Vị Tỷ Kheo nào không tác ý
Nhân tướng, lâm tướng – chỉ chú tâm
Vào sự nhất trí trong tâm
Do duyên địa tướng – thì tâm vị này
Thích thú ngay, trú an, hoan hỷ,
Hướng đến chỉ địa tướng, trải qua.
Ví như, này A-Nan-Đa !
Tắm da bò đực căng ra phơi nằm
Trên hàng trăm cọc gỗ như vậy,
Đặc tánh tắm da ấy đoạn trừ.
Này A-Nan-Đa ! Cũng như
Tỷ Kheo không tác ý từ có nên
Với tất cả vật trên đất đó
Đất khô nỏ, sông hồ, vùng lầy,
Các cây có thân, có gai,
Đất bằng và núi... Vị này tương liên
Tác ý liền vào sự nhất trí
Do duyên chỉ địa tướng trải sang
Vị ấy thích thú, trú an
Hướng đến địa tướng, tâm càng vui thay !
Tuệ tri ngay : ‘Các ưu phiền đó
Do nhân tướng không có mặt đây

Không có mặt lâm tướng vậy,
Chỉ có một ưu phiền này tương liên
Là do duyên địa tướng này vậy !’
Rồi vị ấy tuệ tri như vậy :
‘Không có nhân tướng loại đây
Không có lâm tướng loại này ở đây,
Chỉ có một cái này quả thật
‘Không phải không’, sự nhất trí này
Do duyên địa tướng, hiểu vậy.
Cái gì không có mặt đây tức là
Vị ấy xem như là không có
Nhưng do đó với cái còn đây
Vị ấy tuệ tri như vậy :
Cái kia có tức cái này có ra.
A-Nan-Đa ! Cái này đối với
Vị ấy bởi như vậy là duyên
Thật có và không đảo điên
Thực hiện Không tánh và tuyên tịnh thanh.
Lại nữa, vị tịnh lành Khất-sĩ
Không tác ý lâm tướng cùng là
Không tác ý địa tướng, mà
Tác ý sự nhất trí là do duyên
Không Vô Biên Xứ. Tâm vị ấy
Được thích thú, cảm thấy hân hoan
An trú, hướng đến hoàn toàn
Không Vô Biên Xứ. Lan man nghĩ liền :
‘Các ưu phiền do duyên lâm tướng
Hay địa tướng, không có ở đây.
Chỉ có một ưu phiền đây
Là sự nhất trí, điều này do duyên

Không Vô Biên Xứ tướng'. Vị ấy
Tuệ tri : 'Loại tướng đây thực ra
Không có lâm tướng cùng là
Không có địa tướng. Có qua chỉ là
Một cái mà 'không phải không' đó
Là sự có nhất trí theo duyên
Của Xứ Tướng Không Vô Biên,
Cái gì không có hiện tiền ở đây
Vị ấy xem cái này không có
Cái còn lại, vị đó biết ngay :
'Cái kia có, có cái này'.

A-Nan ! Đối với vị đây như vậy
Là thật có, không hay điên đảo
Sự thực hiện hoàn hảo, tịnh thanh
Và cũng không tánh, hiểu rành.

Lại nữa, vị Tỷ Kheo lành, chánh chân
Không tác ý về phân địa tướng,
Không-vô-biên-xứ tướng cũng không,
Chỉ tác ý sự đồng lòng
Do Thức Vô Biên Xứ đồng làm duyên,
Rồi do duyên Vô Sở Hữu Xứ,
Và Tướng Xứ Phi Tướng Phi Phi...
Như vậy vị ấy tuệ tri :

'Các ưu phiền đã mọi thì do duyên
Thức Vô Biên & Vô Sở Hữu Xứ &
Phi Tướng Phi Phi Tướng Xứ này
Đã không có mặt ở đây,
Cái gì không có mặt đây như vậy
Vị ấy xem cái này không có.
Bên cạnh đó, cái còn lại chỉ

Ở đây vị ấy tuệ tri :
'Cái kia có, cái này thì có ngay'.
A-Nan này ! Điều này thực tế
Với vị ấy là thế, đương nhiên
Thật có và không đảo điên,
Không tánh, thực hiện hoàn toàn tịnh thanh.

Lại nữa, này A-Nan ! Vị ấy
Không tác ý với các tướng đây :
Vô-sở-hữu-xứ-tướng này,
Phi tướng phi phi tướng rày xứ đây,
Tác ý ngay với sự nhất trí
Do Vô Tướng Tâm Định làm duyên,
Tâm vị ấy thích thú liền,
Hân hoan, an trú, ưu tiên hướng về
Để cận kề Vô Tướng Tâm Định,
Rồi an tĩnh tuệ tri như vậy :
'Chính Vô-tướng-tâm-định này
Thuộc hữu vi, do tâm rày tạo nên,
Phàm cái gì tạo nên do bởi
Tâm tư hay thuộc bởi hữu vi
Cái ấy vô thường bất kỳ
Chịu sự đoạn diệt'. Tuệ tri như vậy.
Do vị này tuệ tri như vậy,
Thấy như vậy, tâm được an nhiên,
Giải thoát khỏi mọi dục phiền
Tâm được giải thoát, thoát liên trói trăn
Khỏi dục lậu, khỏi phần hữu lậu,
Vô minh lậu cũng giải thoát ngay,
Và trong sự giải thoát đây
Là sự hiểu biết rằng ngay lúc này

Được giải thoát như vậy rốt ráo
Vị hành đạo tuệ tri : ‘Sự sanh
Đã tận, Phạm hạnh đã thành,
Việc cần làm đã thực hành đĩnh ninh
Không còn phải tử sinh trở lại’.
Rồi vị ấy tuệ tri : ‘Ưu phiền
Bởi do dục lậu phan duyên
Hữu lậu, vô minh lậu liền hiện nay
Không có mặt ở đây, như thế
Chỉ có thể một ưu phiền đây
Là ‘sáu nhập’ duyên mạng này
Và nó duyên với thân đây rõ ràng’.
Vị ấy tuệ tri rằng : ‘Tưởng đó
Thì không có dục lậu lộ bày,
Không có hữu lậu dính dầy,
Không có vô minh lậu rày ở đây,
Chỉ có một cái này được thấy
‘Không phải không’ ! Như vậy có ngay
Lục nhập duyên mạng & thân này,
Cái gì vắng mặt nơi này, vị đây
Xem cái này là không có vậy.
Đối với cái còn lại, vị này
Đã có hiểu biết như vậy :
‘Cái kia có, thì cái này có ngay’.
Này A-Nan ! Cái này đối với
Vị ấy bởi như vậy là duyên
Thật có và không đảo điên,
Thực hiện không tánh và tuyền tịnh thanh.
A-Nan ! Những thiện lành Phích-Khú
Hay Phạm-Chí quá khứ các đời

Sau khi đã chứng đạt rồi
Trú cứu cánh vô thượng thời tịnh thanh
Không tánh (Su-Na-Tăng). Các vị
Khi chứng đạt đều chỉ trú ngay
Vào ‘không tánh’ vô thượng này,
Tương lai, hiện tại phạm ngay các vì
Sau chứng đạt, tức thì trú hướng
Vào cứu cánh vô thượng tịnh thanh
‘Không tánh’ siêu việt như vậy.
Do vậy, ngay cả Như Lai khi mà
Đã chứng đạt, trải qua an trú
Vào ‘không tánh’ tròn đủ, viên thông.
Này A-Nan ! Nên các ông
Cần phải học tập tinh thông, hành trì ”.
Nghe đáng Chánh Biến Tri thuyết giảng
Pháp viên mãn – Tôn-giả A-Nan
Cùng Chúng Tăng trong đạo tràng
Hoan hỷ, tín thọ lời vàng Thế Tôn ./-

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
**

(*Chấm dứt Kinh số 121 : TIÊU KHÔNG –
CÙLASUNNATA Sutta*)

122. Kinh ĐẠI KHÔNG (Mahàsunnata sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Giác Giả
Giữa dòng họ Sắc-Dá – Thích-Ca (1)
Ca-Tỳ-La-Vệ (2) trú qua
Ka-Pi-La-Vát-Thú (2) là kinh đô
Ở tu viện Ni-Rô-Thá (3) đó
(Ni-Câu-Luật tức Thọ Viên môn)
Vào buổi sáng, đức Thế Tôn
Đắp y mang bát vào trong Thành là
Ka-Pi-La-Vát-Thu khát thực.
Sau khi đã khát thực xong rồi
Chọn một gốc cây, Ngài ngồi
Thọ thực trong khoảng ngộ thời, uy nghi.
Trên đường đi trở về trú xứ
Đấng Điều Ngự ghé lại nơi nhà
Của Ka-Lá-Khê-Ma-Ka (4)
Cũng thuộc dòng họ Thích Ca với Ngài
Tại nơi này, Thế Tôn nhìn thấy
Nhiều sàng tọa có đầy từ lâu.
Thế Tôn không hiểu vì sao
Có nhiều sàng tọa đặt vào nơi đây.
Ngài nghĩ ngay : “ Tại sao lại có
Nhiều sàng tọa đây đó sắp ra

(1) : Dòng họ của Đức Phật Sakya – Thích-Ca.

(2) : Thành Kapilavatthu – Ca-tỳ-la-vệ.

(3) : Nirodha – Ni-câu-luật hay Thọ Viên. (4) : Kalakhemaka.

Tại nhà một vị Thích-Ca
Là Ka-Lá-Khê-Ma-Ka như vậy ?
Không biết là ở đây quy tụ
Nhiều Phích-Khú cùng đang trú qua ? ”.

Lúc ấy, ngài A-Nan-Đa
Cùng nhiều Phích-Khú (1) họp mà làm y
(Tức là Chi-Va-Ra-Kam-Má) (2)
Tại nhà Ga-Ta-Dá Thích-Ca.

Thế Tôn vào buổi chiều tà
Xuất định đứng dậy, an hòa đi qua
Trú xứ Ga-Ta-Da Sắc-Dá (2)
Rồi ngồi vào chỗ đã soạn riêng,
Thế Tôn khi đã ngồi yên
Liên hỏi Tôn-giả nhu hiền A-Nan :

- “ Này A-Nan ! Có nhiều sàng tọa
Tại trú xứ hiền giả Sắc-Da
Tên Ka-La-Khê-Ma-Ka
Phải nhiều Phích Khú trú qua sớm chiều ? ”.
- “ Bạch Thế Tôn ! Rất nhiều Phích Khú
Đang an trú nơi ấy hiện thì
Nay thời chúng con làm y ”.
- “ Này A-Nan-Đá ! Một Tỳ-Khuru Tăng
Không chói sáng nếu hằng thích thú
Trong hội chúng quy tụ của mình,
Hân hoan trong hội chúng mình,
Hoan hỷ trong hội chúng mình vui tươi.
Trong hội chúng của người, thích thú
Hay Phích-Khú hoan hỷ, vui hòa

(1) : Bhikkhu (Tỳ Kheo). (2) : Civarakamma. (3) : Ghataya Sakya.

Vui trong hội chúng người ta
Sẽ được chứng đắc tùy qua ý mà
Chứng đắc không khó và mệt nhọc
Viễn ly, độc cư lạc, tịnh an,
Chánh giác lạc... thì hoàn toàn
Sự kiện như vậy không hằng xảy ra.
Nhưng này A-Nan-Đa ! Ngược lại
Tỷ Kheo ấy thường sống một mình
Xa lánh tụ hội linh tinh
Thời có hy vọng tự mình chứng qua
Tùy ý mà chính mình muốn đó,
Chứng đắc không gian khó, mệt nhoài
Viễn ly lạc, an tịnh đầy,
Độc cư lạc... Sự kiện này khả thi.
Này A-Nan ! Nếu Tỷ Kheo ấy
Thích thú mãi hội chúng của mình
Hân hoan trong hội chúng mình,
Thích thú trong hội chúng tinh của người,
Trong hội chúng của người hoan hỷ...
Mà tự nghĩ sẽ chứng hoàn toàn
Với tâm giải thoát, trú an
Được thoải mái và trải sang hạn kỳ,
Hay không có hạn kỳ, bất động...
Sự kiện giống như vậy, thật là
Không thể nào mà xảy ra.
Lại nữa, này A-Nan-Đa ! Sự tình
Tỷ Kheo sống một mình an lạc,
Xa lánh các tụ hội linh tinh
Giữ tâm định tĩnh an bình
Thời có hy vọng tự mình chứng qua

Theo ý mà mình đã muốn đó,
Chứng đắc không gian khó, mệt nhoài,
Viễn ly lạc, an tịnh ngay,
Độc cư lạc... Sự kiện này khả thông.
A-Nan-Đa ! Ta không quán thấy
Sắc pháp nào trong ấy có ra
Hoan hỷ, hoan lạc nào mà
Chịu sự biến dịch, trải qua đổi dời
Mà đồng thời không khởi sầu, khổ,
Ưu, bi, não... mọi chỗ ngút ngàn.
Này A-Nan ! Sự trú an
Được Ta giác ngộ hoàn toàn viên thông,
Tức là sau khi không tác ý
Với khả dĩ các tướng ngoài trong,
Chứng đắc an trú nội không.
A-Nan-Đa ! Nếu trong vòng Ta đang
An trú trong sự an trú đó
Nếu mà có Tỷ Kheo hay Ni,
Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di
Quốc vương, Thái tử, các vì đại quan
Hay các hàng ngoại đạo... cả thầy
Đến yết kiến, khi ấy tức thì
Tâm ta hướng đến viễn ly,
Thiên về, chú trọng viễn ly hoàn toàn,
Độc cư, hoan hỷ trong ly dục
Khiến đoạn tận về mục pháp đang
Dựa trên lậu-hoặc trú an,
Nói lên tại chỗ ấy toàn lời ngay,
Lời thuần túy hướng đầy khích lệ
Do như thế, này A-Nan-Đa !

Nếu Tỷ Kheo ước vọng là :
'Khi chứng đạt nội không, ta trú liền'.
Tỷ Kheo ấy cần yên chỉ tịnh,
Chuyên nhất và an định nội tâm.
Thế nào Tỷ Kheo đạt nhằm
Chuyên nhất, an định nội tâm như vậy ?
A-Nan-Đa ! Ở đây Phích-Khú
Sống ly dục, bất thiện pháp ly,
Chứng đạt, an trú tức thì
Sơ Thiên, hỷ lạc do ly dục thành,
Trạng thái này sẵn dành tâm, tứ.
Diệt tâm, tứ – chứng, trú Nhị Thiên
Trạng thái hỷ lạc an nhiên
Định sanh, diệt hẳn về duyên tứ, tâm,
Đạt nội tĩnh nhất tâm. Tiếp đó
Tỷ Kheo nọ lần lượt chứng ngay
Tam Thiên, Tứ Thiên đủ đây.
A-Nan ! Vị Tỷ Kheo này trải qua
An chỉ và an tọa, chuyên nhất,
Rồi như thật an định nội tâm.
Vị ấy tác ý nội không
Trong khi vị ấy nội không nghĩ về
Tâm không hề thích thú, tin tưởng,
Không an trú, không hướng nội không,
Sự kiện là thế ! Phải thông.
Biết rằng : 'Tác ý nội không như vậy
Ta không rày thích thú, tin tưởng
Không an trú, không hướng nội không'.
Vị ấy ý thức rõ thông
Tiếp tục tác ý ngoại không trong lòng,

Tác ý nội & ngoại không & bất động,
Khi tác ý bất động, vị này
Tâm không thích thú mảy may
Cũng không an trú nơi đây hoàn toàn,
Không tịnh tín, không màng hưởng đến
Về bất động. Sự kiện là vậy.
Vị Tỷ Kheo, A-Nan này !
Biết rằng : 'Khi tác ý ngay điều là
Bất động thì tâm ta không thích
Không tịnh tín, an trú, hướng ngay
Nội không. Sự kiện là vậy'.
Vị ấy ý thức điều đây rõ ràng.
Này A-Nan ! Vị ấy cần phải
An tọa đây, chuyên nhất, trú an
An định nội tâm sẵn sàng
Trên 'định tướng' nêu rõ ràng trước đây.
Rồi vị này nội không tác ý,
Khi vị ấy tác ý nội không,
Tịnh tín, an trú, vừa lòng
Và tâm hướng đến nội không tức thì.
A-Nan ! Việc trở đi như vậy,
Và vị ấy biết rõ điều đây,
Rồi tác ý ngoại không này,
Tác ý nội & ngoại không đây nhất tề,
Tác ý về bất động. Tự nghĩ
Khi tác ý bất động như vậy
Tâm thích thú, tịnh tín đây,
An trú, hướng bất động ngay dễ dàng.
Và rõ ràng ý thức như vậy.
A-Nan ! Nếu vị ấy trú an

Trong sự an trú hoàn toàn
Tâm vị ấy liền hướng sang kinh hành.
Vị ấy đi kinh hành và nghĩ :
‘Khi ta đang tịnh chỉ kinh hành
Các bất thiện pháp chẳng lành
Tham, ưu... không có phát sanh, chảy vào’.

A-Nan ! Tỷ Kheo nào an trú
Trong an trú, hướng đến đứng yên,
Hay tâm hướng đến ngồi yên,
Hoặc tâm vị ấy hướng lên sự nằm.
Nghĩ rằng : ‘Ta ngồi, nằm, đi, đứng,
(Bốn oai nghi) thời những ưu, tham,
Các bất thiện pháp đáng tàm
Không có chảy đến, không làm phát sinh.
Tỷ Kheo ấy đình ninh điều ấy
Và ý thức điều ấy rõ ràng.

Trường hợp khác, này A-Nan !
Khi an trú trong trú an, vị này
Tâm hướng ngay đến vấn đề nói,
Suy nghĩ : ‘Ta không nói chuyện gì
Thuộc về hạ liệt bản di,
Phàm phu, đê tiện, không quy kết về
Không liên hệ vấn đề Thánh tịch,
Không liên hệ mục đích yếm ly,
Ly dục, đoạn diệt tức thì,
An tịnh, thắng trí, giác tri Niết bàn,
Biết rõ ràng, như quốc-vương-luận,
Đạo-tặc-luận, đại-thần-luận, hay
Quân-luận, bố-úy-luận này,
Chiến-tranh & thực-vật-luận hay những gì

Âm-liệu-luận cùng y-phục-luận,
Ngọa-cụ-luận, hương-liệu-luận đây,
Hoan-man-luận, thôn-luận này,
Thân-thích & xa-thừa-luận hay anh-hùng,
Thị-trần & đô-thị cùng quốc-độ,
Nữ-luận đó và luận-hạng-trung,
Thủy-bình-xứ-luận được dùng,
Tiên-linh & sai-biệt-luận cùng nói qua,
Thế-giới và hải-thuyết-luận nữa,
Hữu-vô-hữu-luận dựa vào đây...
Ở đây sau trước, vị này
Ý thức như vậy điều ấy rõ ràng.
Này A-Nan ! Với những lời nói
Thuộc vào loại khắc khổ mọi thì
Đưa đến nhất hướng yếm ly,
Khai tâm, đoạn diệt, an vì ly tham,
Thắng trí và tịnh thanh, giác ngộ,
Hướng Niết bàn là chỗ tối tôn
Như thiếu-dục-luận, và còn
Tri-túc & tinh-cần-luận đồng nêu ra,
Giới & định & tuệ & bất-chúng-hội-luận,
Giải-thoát-luận, độc-cư-luận này,
Giải-thoát-tri-kiến-luận đây.
Nghĩ : ‘Ta nói các luận ngay như vậy’
Chính vị này ý thức rõ vậy.
Còn nếu Tỷ Kheo ấy ở đây
An trú với an trú này
Mà tâm vị ấy hướng ngay ‘suy tầm’.
Rồi nghĩ thầm : ‘Đối với các việc
Suy tâm quả hạ liệt, phàm phu,

Đê tiện, không thuộc phạm trù
Bậc Thánh, không liên hệ từ mục tiêu
Không có điều yếm ly, đoạn diệt,
Không ly tham, không thiết tịnh an,
Không thắng trí, ngộ Niết bàn
Như dục tâm, sân tầm, toan hại tầm'
Không suy nghĩ suy tầm như vậy
Và vị ấy ý thức rõ ràng .
Còn điểm khác, này A-Nan !
Năm dục trưởng dưỡng sẵn sàng là sao ?
Sắc do sắc trước sau nhận thức
Khả hỷ, thực khả lạc, đáng yêu
Liên hệ dục, hấp dẫn nhiều.
Rồi tiếng, hương, vị... các điều kể đây
Nhập do tai, mũi, lưỡi. Còn xúc
Là do thân nhận thức sớm chiều,
Khả hỷ, khả lạc, đáng yêu,
Liên hệ dục, hấp dẫn nhiều người ta.
Đó chính là năm dục trưởng dưỡng,
Tỷ Kheo cần phải hướng từ đây
Thường quán sát tự tâm vậy :
'Tâm ta có khởi lên đầy nghĩ suy
Tâm hành gì với xứ tương tác,
Xứ này hay xứ khác như vậy
Của năm dục trưởng dưỡng đây'.
Trong khi quán sát, vị này tuệ tri :
'Tâm ta thì khởi lên dào dạt
Tâm hành với xứ khác xứ này
Của năm dục trưởng dưỡng đây !'
Sự kiện là vậy. Vị đây nghĩ vậy :
'Dục ái này khởi từ năm dục

Chưa một lúc nào ta diệt tan'
Vị ấy ý thức rõ ràng .
Nếu Tỷ Kheo trong khi đang tinh cần
Quán sát phân như vậy. Suy nghĩ :
'Trong tâm ta đình chỉ khởi ngay
Tâm hành với xứ khác & này
Của năm dục trưởng dưỡng đầy hiểm nguy'
Vị Tỷ Kheo tuệ tri tiếp tục :
'Dục tham cùng năm dục với ta
Đã được đoạn diệt'. Vậy là
Vị ấy đã ý thức ra rõ ràng .
Này A-Nan ! Có năm thủ uẩn
Tỷ Kheo cần tinh tấn diệt nhanh
Khi tùy quán sự diệt sanh :
'Đây sắc, sự tập khởi dành sắc đây,
Đây sự đoạn diệt ngay của sắc.
Đây là thọ, chấp chặt thọ đây,
Sự tập khởi của thọ này
Đây sự đoạn diệt thọ ngay chẳng chầy.
Đây là tưởng & hành hay thức-uẩn,
Sự tập khởi các uẩn đêm ngày,
Sự đoạn diệt các uẩn này...
Khi an trú, tùy quán rày diệt sanh
Của năm uẩn, nếu sanh ngã mạn
Khởi vô hạn với năm uẩn đây
Ngã mạn được đoạn diệt ngay,
Sự kiện là như vậy. Này A-Nan !
Tỷ Kheo tuệ tri rằng : 'Phàm có
Sự ngã mạn nào đó khởi ra
Với năm thủ uẩn nơi ta

Ngã mạn ấy đã được ta diệt rồi !'
Vị ý thời ý thức rất rõ.
A-Nan ! Những pháp đó hiện tiền
Thuần nhất, liên hệ thiện hiền
Thuộc bậc Thánh siêu thế, liền vượt qua
Ngoài tầm của ác ma, ác quỷ.
A-Nan-Đa ! Ông nghĩ thế nào ?
Vì thấy lý do tại sao
Một Thánh-đệ-tử mặc dầu bình sinh
Bị hắt hủi; nghĩ mình xứng đáng
Đề theo bậc viên mãn Đạo Sư ? ”.
– “ Bạch đức Thế Tôn đại từ !
Vớی chúng con, pháp chân như tịnh lành
Dựa vào Thế Tôn làm căn bản,
Muốn Thế Tôn làm lãnh đạo thôi !
Nương tựa Thế Tôn mọi thời.
Bạch Thế Tôn ! Thật tuyệt vời, lành thay !
Nếu Thế Tôn điều này thuyết giảng
Cho ý nghĩa viên mãn tịnh thanh.
Sau khi nghe được pháp lành
Các Tỷ Kheo sẽ phụng hành sâu xa ”.
– “ A-Nan-Đa ! Thật không xứng đáng
Khi đệ tử cứ bám sát vào
Theo một vị Đạo Sư nào
Nếu vì nghe được trước sau tiến trình
Giải thích về khế kinh & phúng tụng.
Vì sao ? Cũng trong thời gian dài
Các pháp được các ông đây
Nghe, đọc lớn tiếng, đêm ngày nghĩ suy
Vớی ý, khéo mọi thì thấu hiểu

Vớی chánh trí tiêu biểu như vậy.
Nhưng mà A-Nan-Đa này !
Đổi vớی lời nói nào ngay thẳng mà
Khắc khổ và khai tâm đưa tới
Nhất hướng viễn ly vớی ly tham,
Đoạn diệt, thắng trí, tịnh an,
Đưa đến giác ngộ Niết bàn chân như.
Các luận như : thiếu dục, tri túc,
Độc cư luận, bất chúng hội này,
Tinh cần, giới, định, tuệ đây,
Giải thoát, giải thoát tri kiến đầy tinh hoa.
A-Nan-Đa ! Do nhân duyên ấy
Những loại thuyết luận vậy chánh chân
Đáng cho đệ tử Thanh Văn
Dầu bị hắt hủi cũng cần khư khư
Theo Đạo Sư dầu bị hắt hủi.
Sự phiền lụy cho vị Đạo Sư
Sự kiện ấy đáng suy tư
Có sự phiền lụy đến từ nguyên nhân
Do đệ tử gây phần phiền lụy
Thời có sự phiền lụy đến nhanh
Các vị Phạm hạnh tu hành.
Sao là phiền lụy sẽ dành Đạo Sư ?
A-Nan ! Có Đạo Sư chọn hẳn
Một trú xứ xa vắng trong rừng,
Gốc cây, sườn núi chập chùng,
Bãi tha ma hoặc các từng núi cao,
Ngoài trời, đồng rơm nào, hang trống...
Trong khi sống viễn ly như vậy,
Được các thí chủ doanh vây

Bàn-môn, Gia chủ và đầy thị dân.
Được vây bởi thành phần như vậy
Thì vị ấy khởi lên nhiễm tâm,
Rơi vào dục vọng đọa trầm,
Khởi lên tham ái, âm thầm trở lui
Đời sống vui, sung túc, vị kỷ
Được gọi : sự phiền lụy Đạo sư.
Vì phiền lụy của Đạo sư
Ác bất thiện pháp lừ lừ nhiễm nhanh
Đẫn đến sự tái sanh, đáng sợ,
Sẽ đưa đến quả khổ lâu dài,
Sanh, già, chết trong tương lai,
Các ác pháp tấn công ngay vị này,
A-Nan ! Đây Đạo sư phiền lụy.
Sao là sự phiền lụy của hàng
Đệ tử đó ? Này A-Nan !
Trường hợp đệ tử của hàng Đạo sư
Bất chước vị Đạo sư, nên tự
Sống viễn ly, trú xứ chênh vênh
(Như phần đã kể ở trên)
Được các Gia Chủ tuổi tên, cùng là
Bàn-môn và thị dân quy tụ
Thường vây quanh (tứ sự cúng dàng)
Vị ấy nhiễm tâm dễ dàng
Khởi lên, dục vọng, khởi toàn ái tham,
Ác bất thiện pháp làm tạp nhiễm
Đẫn đến điếm khổ quả tái sanh,
Đáng sợ hãi, dẫn đến sanh,
Già, chết. Các pháp chẳng lành tấn công
Vào vị ấy. Hiểu thông tuân tự

Phiền lụy của đệ tử như vậy.
Thế nào ? A-Nan-Đa này !
Là sự phiền lụy đến ngay các vị
Tu Phạm hạnh ? Hiện thì sự kiện
Này A-Nan ! Phương tiện độ đời
Như Lai xuất hiện ở đời
Đại A-La-Hán, người trời quy y
Chánh Biến Tri và Minh Hạnh Túc,
Thế Gian Giải, Điều Ngự Trượng Phu,
Vô Thượng Sĩ, Thiên Nhân Sư,
Thế Tôn, Thiện Thệ, vô dư Phật Đà.
Ngài lựa trú xứ xa, hoang vắng
Trong rừng thẳm, sườn núi, gốc đa,
Hang động hay bãi tha ma,
Ngoài trời, vườn rộng hay là đồng rom.
Khi Ngài sống chánh chơn như vậy
Sống viễn ly tự tại tâm hồn
Các Gia chủ, Bà-la-môn,
Dân thành thị, người nông thôn mọi thời
Quy tụ nơi Ngài đang hành đạo
Vây quanh nghe thuyết giáo tịnh thanh.
Tuy được số đông vây quanh
Nhưng Ngài không khởi chẳng lành nhiễm tâm,
Không khởi tâm dục vọng, tham ái,
Không lui lại đời sống thế gian
(Sung túc nhưng đầy bất an).
Nhưng vị đệ tử của hàng Đạo sư
Bất chước theo hạnh như Thầy vậy,
Lựa trú xứ tại bãi tha ma,
Hoặc nơi hoang vắng, rừng xa,

Sườn núi, hang động hay ra ngoài trời
Hoặc ngồi nơi đồng rơm vắng vẻ,
Được Gia chủ quyền thế, Bàn-môn,
Dân ở thành thị, nông thôn
Vây quanh vị ấy kính tôn cúng dàng.
Được các hàng thế gia trọng vọng,
Khởi nhiệm tâm, dục vọng rơi vào,
Khởi lên tham ái dâng trào,
Trở lại đời sống dòi dào, bất an.
Này A-Nan ! Là sự phiền lụy
Của các vị tu Phạm hạnh đây !
Vì phiền lụy Phạm hạnh này
Ác bất thiện pháp dẫn ngay chẳng lành
Bị tạp nhiễm, tái sanh, đáng sợ
Dẫn quả khổ, đến chết, sanh, già
Chính trong tương lai không xa,
Các ác pháp tấn công già vị đây.
A-Nan này ! Đó là phiền lụy
Của các vị tu Phạm hạnh đây.
Phiền lụy của các vị này
Nhiều quả khổ, nã như vậy, là hơn
Đối với chơn Đạo sư phiền lụy,
Và phiền lụy của đệ tử vậy
Có thể dẫn đọa lạc ngay.
Do vậy, A-Nan-Đa này ! Với Ta
Hãy đối xử an hòa thân hữu,
Không với tâm chống cự, nghịch thù,
Nhu vậy sẽ được an như
Hạnh phúc như vậy thiên thu, lâu dài.
A-Nan này ! Sao là đệ tử

Lại đối xử với Đạo sư mình
Với tâm thù nghịch, chống kình
Không thân hữu, lòng bất bình ở đây ?
A-Nan này ! Vì Đạo sư đó
Lòng từ mẫn sẵn có, thuyết minh
Cho các đệ tử của mình
Mong cầu hạnh phúc an bình đến cho
Các đệ tử, và do từ mẫn
Đã thuyết dẫn : ‘Hạnh phúc là đây !
An lạc cho các ông đây !’
Nhưng các hạng đệ tử này u mê
Không chịu lắng tai nghe lời dạy,
Các kẻ ấy hướng khác chú tâm,
Ngược lại, họ đi xa tầm
Xa lời giảng dạy cao thâm của Thầy.
A-Nan này ! Là các đệ tử
Đã đối xử một cách vô minh
Với vị Đạo sư của mình,
Tâm thù nghịch, không thân tình, tri ân.
Này A-Nan ! Sao là đệ tử
Thường đối xử với Đạo sư mình
Không tâm thù nghịch, chống kình ?
Khi Đạo sư giảng tận tình lắng nghe
Lắng tai nghe, không xu hướng khác
Không xa lạc lời dạy của Thầy.
Do vậy, A-Nan-Đa này !
Với Ta, hãy đối xử đầy thiện tâm,
Đừng với tâm thù nghịch, bất phục,
Nhu vậy là hạnh phúc, duyên may
Là sự an lạc lâu dài

Cho các đệ tử Ta dày dụng công.
Ở đây, Ta đã không sách tấn
Như người thợ gốm vẫn hay dùng
Với các đồ gốm chưa nung,
Lời chỉ trích Ta thường dùng ở đây
Chỉ trích này đến chỉ trích khác,
Lời tán thán này & khác dùng đây,
Chính cái gì là lỗi cây
Sẽ đứng vững mãi, xưa nay còn hoài ”.

Nghe Thế Tôn như vậy thuyết giảng
Kinh ‘Đại Không’ viên mãn sâu xa
Vị Tôn-giả A-Nan-Đa
Hoan hỷ tín thọ Phật Đà kim ngôn ./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 122 : ĐẠI KHÔNG –
MAHÀSUNNATA Sutta*)

* CHÚ THÍCH: (Kinh 124 : BAC-CÂU-LA – Bakkula –
trang 040)
về 13 Hạnh ĐẦU ĐÁ đã được Đức Phật chấp nhận :

- x) Hạnh chỉ mặc phẩn-tảo-y : tự giặt vải dơ như vải liệm thầy ma, vải bị vứt bỏ... giặt giữ sạch rồi may thành y để mặc, chứ không thọ nhận y của tín thí cúng dường.
- 2) Hạnh chỉ mặc Tam y, không có thêm y nào khác.
- 3) Hạnh chỉ sống bằng khát thực nuôi mạng, không thọ cúng dường của tín thí tại chùa hoặc tại các tư gia.
- 4) Hạnh khát thực theo thứ lớp, không bỏ qua một nhà nào.
- 5) Hạnh nhất tọa thực : Chỉ ăn một lần, đứng lên rồi không ngồi xuống ăn lại.
- 6) Hạnh chỉ ăn một bát (không nhận thêm bát thứ hai).
- 7) Hạnh không ăn đồ ăn dư tàn (không ăn đồ ăn thừa và không nhận đồ ăn sau khi ăn xong).
- 8) Hạnh chỉ sống trong rừng.
- 9) Hạnh chỉ sống dưới gốc cây.
- 10) Hạnh chỉ sống ở giữa trời (không có gì che).
- 11) Hạnh chỉ sống tại các nghĩa địa.
- 12) Hạnh nghỉ chỗ nào cũng được (Khi đến Tăng hội, ai phân phối ngồi chỗ nào cũng chấp nhận).
- 13) Hạnh chỉ ngồi không nằm (kể cả khi ngủ).

123. Kinh HY HỮU VI TÀNG HỮU PHÁP (Acchàriya Abbhùtadhamma sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Thiện Thệ
Sa-Vát-Thí – Xá-Vệ – trú qua (1)

Tinh Xá Chê-Tá-Va-Na (1)

A-Na-Thá-Pin-Đi-Ka (1) cúng dường
Theo lệ thường vào thành khát thực,
Sau thọ thực, Chư Tăng tụ vào

Trong Thị-giả-đường, cùng nhau
Bàn bạc câu chuyện hướng vào sự duyên :

- “ Này Chư Hiền ! Thật là hy hữu !
Thật là vị tăng hữu, lành thay !
Đại thần thông lực sâu dày,
Đại uy lực của bậc Thầy Nhân Thiên
Đức Thế Tôn mãn viên trí lực
Biết Chư Phật quá khứ nhiều đời
Đã nhập Niết-bàn thuận thời
Hý luận, chương đạo – thanh thời dứt rồi,
Đã chấm dứt luân hồi sinh tử
Thoát ly sự khổ não đầy đầy :

‘Chư Phật sanh tánh như vậy,
Danh tánh, tộc tánh như vậy viên dung,
Giới hạnh cùng pháp hạnh như vậy,
Tuệ hạnh vậy, trú hạnh như vậy,
Các Ngài giải thoát như vậy”.

Khi nghe nói vậy, thì ngài A-Nan
Bảo các Tỷ Kheo rằng : “Đúng thế,
Hy hữu thay Thiện Thệ Như Lai
Chư Hiền ! Vị tăng hữu thay !
Pháp ‘chưa từng có’ Như Lai đủ đây !”.

Câu chuyện này giữa chừng gián đoạn.

Rồi Thế Tôn vào khoảng chiều tà,
Từ trong thiền định sâu xa
Xả định đứng dậy, từ hòa an nhiên,
Thị-giả-đường Ngài liền đến đó,
Sau khi đến, ngồi chỗ soạn riêng.

Thế Tôn khi đã ngồi yên
Nhìn các Phích-Khú, Ngài liền hỏi ngay :

- “ Các Tỷ Kheo ! Ở đây hội tụ
Chư Phích-Khú đã nói chuyện gì ?
Chuyện gì bị gián đoạn đi ?”.
- “ Bạch Thế Tôn ! Sau ngộ-thì ăn xong
Chúng con tụ họp trong hòa hiệp
Tại nơi này và tiếp theo sau
Câu chuyện được khởi lên mau :
‘Thật là hy hữu bàn vào sự duyên
Đức Thế Tôn mãn viên uy lực
Biết Chư Phật quá khứ tuổi tên,
(Sau đó thuật hết như trên)

( ) : Tinh Xá Kỳ Viên (Jetavanavihàra) tại Thành Xá Vệ (Savatthi) do Trưởng-già Cấp Cô Độc (Anathapindika) dâng cúng cho Đức Phật và Tăng Chúng.

Câu chuyện Chư Phật khởi lên như vậy’.
Phật bảo ngài A-Nan Tôn-giả :
– “ A-Nan-Đa ! Diễn tả điều này
Hãy nói lên nhiều nữa thay !
Đặc tính hy hữu Như Lai như vậy,
Vị tăng hữu Như Lai sở đắc ”.
– “ Bạch Thế Tôn tận mặt con nghe,
Tận mặt ghi nhớ mọi bề
Thế Tôn giảng dạy vấn đề xảy ra :
‘A-Nan-Đa ! Chánh niệm tỉnh giác
Đức Bồ Tát đã được sinh ra
Trong Thiên Chúng Tu-Si-Ta’.
(Túc cung trời Đâu-Suất-Đà nơi ni)
Bạch Phật ! Con thọ trì sự việc
Đức Bồ Tát siêu việt sinh ra
Trong Thiên chúng Tu-Si-Ta,
Chuyện ‘chưa từng có’, thật là diệu vi.
Bạch đức Chánh Biến Tri ! Tận mặt
Con đã nghe, tận mặt nhớ ghi :
‘ Bồ Tát an trú mọi thì
Chánh niệm tỉnh giác – Tu-Si-Ta này’
Con thọ trì việc đầy hy hữu,
Vị tăng hữu của đức Thế Tôn.
Con tận mặt nghe Thế Tôn
Đã nói, con nhớ mãi không quên rằng :
‘Đức Bồ Tát trú an Thiên giới
Tu-Si-Ta cho tới trọn thời
Thọ mạng Đâu-Suất cõi trời.
Đến lúc Bồ Tát nhập nơi thai bào
Túc nhập vào mẫu thai giáng thế

Bạch Thiện Thệ ! Con đã thọ trì
Sự việc hy hữu diệu kỳ,
Sự vị tăng hữu của vị Thế Tôn.
Bạch Thế Tôn ! Nơi trời Đâu-Suất
Vị Bồ Tát được thuật như vậy :
‘Đến thời giáng thế nhập thai
Hào quang vô lượng diệu oai nhiệm huyền
Vượt oai lực chư Thiên cùng khắp
Các thế giới khó gặp, siêu nhiên
Thế giới Ma Vương, Phạm Thiên
Cả thế giới thấp, chỉ tuyên chúng dân
Các Sa-môn, thành phần Phạm-chí
Các hoàng tử, các vị đại thần .
Cho đến cảnh giới giữa chừng
Không có nền tảng, các tầng tối tăm
Rất u ám quanh năm suốt tháng
Dù mặt trời ánh sáng chói lòa
Mặt trăng ánh sáng tỏa xa
Cũng không thể chiếu thấu qua cõi này.
Luồng hào quang từ đây, Đâu Suất
Đã chiếu suốt những cõi xa xăm
Chúng sinh cảnh giới tối tăm
Nhờ hào quang đó bỗng tầm thấy nhau
Thốt lên rằng : ‘ Làn đầu mới biết
Có chúng sinh khác biệt ở đây ’.
Mười ngàn thế giới chuyển xoay
Rung động rất mạnh, hiện đầy hào quang
Rất thần diệu, sáng toàn thế giới.
Hy hữu với chưa từng có này
Của Thế Tôn. Bồ Tát đây

Nhập mẫu thai có bên ngoài không trung
Bốn Thiên Tử canh chùng bốn hướng
Vớ ý nghĩ : Ngăn chướng ngại nào
Loài người, phi nhờn đầu đầu
Không thể hãm hại nhằm vào vị đây .

Khi Bồ-tát mẫu thai đã nhập
Mẹ Bồ-tát nghiêm mật giữ gìn
Giới hạnh, tăng trưởng đức tin
Sát, đạo, dâm, tửu (1) tự mình tránh xa
Không hai lưỡi, ba hoa, vọng ngữ
Không nói lời ác ngữ (2) đọa trầm
Bà lại không khởi dục tâm
Đối với bất cứ nam nhân người nào
Dù người này có tâm ái nhiễm
Luôn tìm kiếm phương cách cận thân
Thân khoan khoái , hoan hỷ tâm
Bà có thể thấy trong tầm thai nhi
Thấy đầy đủ tứ chi , các khiếu
Mọi bộ phận không thiếu thứ chi
Ví như viên ngọc lưu ly
Rất là quý giá , sánh bì bảo châu
Rất sáng đẹp, không màu, trong suốt
Có tám mặt , đã được khéo mài
Chẳng trầy trụa , rục rờ thay !
Lấp lánh chói lọi đêm ngày sáng trưng
Các sợi giây xâu từng lần một

(1) : Bốn tội về thân (Thân nghiệp) : Sát sinh, trộm cướp, tà dâm, uống rượu . (2) : Bốn tội về miệng (Khẩu nghiệp) : Nói lời không thật (vọng ngữ), Nói lời độc ác (ác ngữ), Nói lời đâm thọc chia rẽ (lưỡng thiệt – hai lưỡi), Nói lời ba hoa vô ích (ý ngữ) .

Sợi màu vàng, sợi trắng, đỏ, xanh
Một người đôi mắt tinh anh
Nhìn vào hòn ngọc, thấy rành bảo châu
Là báu vật chẳng đâu thấy có
Các sợi giây vàng, đỏ, trắng, xanh
Được xâu lần lượt khéo rành
Thấy được màu sắc long lanh ngọc này .
Cũng như vậy, mẹ ngài thấy rõ
Bồ-tát thai đang có trong mình .

Bạch Thế Tôn ! Rồi sự tình
Khi vị Phật mẫu hạ sinh bảy ngày
Thì mệnh chung, sinh ngay Đâu Suất
Cõi thiên cung giới luật giữ hoài .
Bởi bà không thể mang thai
Một chúng sinh khác sau Ngài giáng sinh.
Sự kiện đó quả tình hy hữu,
Vị tăng hữu của Thế Tôn Ngài.

Mang thai mười tháng kéo dài,
Khi sinh Bồ-tát ban mai ánh hồng
Không nằm như phần đông thai phụ
Bà đứng dựa đại thụ hạ sanh

Giây phút chào đời qua nhanh
Chư Thiên đỡ lấy an lành hài nhi
Trước khi các thị tỳ đón nhận

Bốn Thiên Tử kính cẩn bồng ngài
Đặt trước bà mẹ, thừa ngay :

" Hoàng hậu hoan hỷ, sinh rày vĩ nhân " .

Bạch Thế Tôn ! Pháp thân thanh tịnh
Vị Bồ-tát không dính chất dơ

Khi từ bụng mẹ chào đời
Không bị uế nhiễm, sáng ngời tinh nguyên
Giống như viên ma-ni bảo ngọc,
Ba-la-nại vải tốt đặt lên

Cả hai đều sạch tinh nguyên
Cả ngọc và vải tương liên đôi bề
Ngọc không hề làm dơ tấm vải
Tấm vải quý chẳng hại ngọc dơ.

Có hai giòng nước bấy giờ
Từ hư không đổ tắm cho sạch ngài.
Hy hữu thay ! Việc chưa từng có !

Sau khi sinh, vị đó hài nhi
Đứng vững, hai chân bước đi
Bảy bước theo hướng thuận tùy Bắc phương
Ngài nhìn khắp mười phương vô ngại
Tay chỉ đất, tay lại chỉ trời

Thốt ra tiếng vọng muôn nơi
Như ngu vương rống, với lời tuyên ngôn :

" Ta là bậc tối tôn cõi thế
Khắp ba cõi không thể hơn Ta
Đời sống cuối cùng trải qua
Không tái sanh nữa, Phật-Đà chứng tri "

Một hào quang diệu kỳ sáng chói
Chiếu khắp mọi thế giới xa xăm
Chúng sinh cảnh giới tối tăm
Nhờ hào quang đó bỗng tầm thấy nhau
Thốt lên rằng : 'Lần đầu mới biết
Có chúng sinh khác biệt ở đây'.

Mười ngàn thế giới chuyển xoay
Rung động rất mạnh, hiện đầy hào quang

Rất thần diệu, sáng toàn thế giới.
Hy hữu, vị tăng hữu diệu kỳ
Của Thế Tôn Chánh Biến Tri
Con luôn cung kính thọ trì việc đây ”.

– “ Do vậy, này A-Nan ! Nên biết
Hãy thọ trì sự việc nêu đây
Một sự hy hữu diệu oai
Sự ‘chưa từng có’ Như Lai có vậy.
A-Nan này ! Diễn tiến việc đó
Được biết đến, cảm thọ khởi lên
Nơi Thế Tôn, được biết liền
Rồi chúng an trú, hiện tiền biết ngay.
Khi điều này đã được biết đến
Chúng đi đến biến hoại, mất ngay.
Các tướng được biết đến vậy,
Các tâm tiếp tục khởi ngay lên rồi
Được biết đến, chúng thời an trú,
Rồi chúng tự biến hoại, mất đi.
A-Nan-Đa ! Hãy thọ trì
Là sự hy hữu của vì Đạo Sư,
Vị tăng hữu mà Như Lai có ”.

– “ Các cảm thọ, bạch Đức Thế Tôn !
Đã khởi lên nơi Thế Tôn
Được biết đến và do trong biết vậy
Chúng an trú, biết ngay như vậy,
Rồi đi đến biến hoại, mất đi.
Bạch Thế Tôn ! Con thọ trì
Sự việc hy hữu của vì Thế Tôn,
Vị tăng hữu của Ngài như thế ”.

Đấng Thiện Thế chấp nhận lời này.
Chúng Tăng hiện diện nơi đây
Hoan hỷ tín thọ lời ngài A-Nan ./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Châm dứt Kinh số 123 : HY HỮU VỊ TẶNG HỮU PHÁP
ACCHARIYA-ABBHÙTADHAMMA Sutta*)

“ *Ye dhammà hetuppabhavà
Tesam hetum Tathàgato
Àha tesan ca yo nirodho
Evam vàdì Mahà Samano* ”.

“ *Vạn pháp tùng duyên sinh
Diệt tùng nhân duyên diệt
Ngã Phật Đại Sa Môn
Thường tác như thị thuyết* ”.

‘ *Vạn pháp theo nhân duyên sinh* ’
‘ *Theo nhân duyên diệt* ’ – *định ninh điều này.*
Bậc Đại Sa Môn Như Lai
Thường dạy như vậy ; chính Thầy của tôi .

* *CHÚ THÍCH xuất xứ về bài kệ trang trước :*

Bài kệ do Tôn-già Thánh Tăng A-La-Hán ASAJI (A-Xà-Chí), vị trẻ tuổi nhất trong năm vị nhóm Kiều-Trần-Như, bạn đồng tu và cũng là năm Đệ tử đầu tiên của Đức Phật đọc lên cho Ngài Xá-Lợi-Phất khi được hỏi trong lúc Tôn-già đang thường lệ khát thực tại Thành Vương Xá .

Nguyên thời bấy giờ, Ngài Xá-Lợi-Phất (Sariputta) cùng với người bạn thân Mục-Kiền-Liên (Moggalanna) là hai thanh niên Bà-La-Môn rất nổi tiếng đương thời vì sức học uyên thâm, tinh thông Tam Vệ-Đà . Nhưng cả hai vẫn chưa thỏa mãn với những gì Tam Vệ-Đà chuyển tải, nên ước hẹn với nhau : Ai tìm được vị Đạo Sư khả kính có thể giải hết những nghi ngờ trong các học thuyết cổ kim, thì phải báo với người kia để cùng qui ngưỡng tu tập .

Khi lần đầu tiên thấy vị Sa-Môn nghiêm tịnh, thần thái an nhiên tự tại đang thử đệ khát thực tại Thành Vương-Xá Ngài Xá-Lợi-Phất bỗng sinh lòng kính mộ, muốn thưa hỏi về đường lối tu hành của Tôn-già, nhưng tôn trọng vì Tôn-già đang khát thực, nên Ngài cung kính đi theo sau . Khi thấy vật thực đã đủ, Tôn-già Asaji tìm một gốc cây, ngồi xuống thọ thực. Sau khi dùng xong, Ngài Xá-Lợi-Phất đã thi lễ và đặt câu hỏi với Tôn-già : Ai là Thầy của Ngài và vị ấy đã dạy như thế nào ?

Tôn-già Asaji đã đọc lên bài kệ cô đọng và hàm súc ấy . Vừa nghe xong, Ngài Xá-Lợi-Phất vô cùng hoan hỷ hoát nhiên đại ngộ . Ngài cáo từ sau khi hỏi nơi trụ xứ của Đức Phật, rồi vội vàng đi tìm Ngài Mục-Kiền-Liên, đọc lại nguyên văn bài kệ ấy . Ngài Mục-Kiền-Liên khi nghe xong, lập tức đắc Tu-đà-hoàn quả . Cả hai cùng đi đến Trúc Lâm Tinh-Xá (Veluvanavihàra) đánh lễ Phật và cầu xin xuất gia trong Giáo Pháp của Đấng Thế Tôn. Sau khi cả hai lần lượt đắc Thánh quả A-La-Hán , Đức Phật tuyên bố hai Ngài là Hai Đại Đệ Tử của Phật : Ngài Xá-Lợi-Phất là Đệ nhất Trí Tuệ và Ngài Mục-Kiền-Liên là Đệ nhất Thần Thông .

124. Kinh BẠC-CÂU-LA (Bakkula sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Bạc-Câu-La Tôn-giả
Trú Vương Xá – Rá-Chá-Ga-Ha (1)

Tinh Xá Vê-Lú-Va-Na (2)

(Trúc Lâm Tinh Xá cũng là nơi đây)

Gần nơi này nuôi nhiều sóc lạ
(Ka-Lanh-Đá-Ka-Ní-Vá-Pa). (3)

Vị lỏa thể Káp-Sa-Pa (Kassapa)

Bạn cũ ngài Bạc-Câu-La khi mà

Tôn-giả hãy còn là Cư-sĩ.

Káp-Sa-Pá trực chỉ đến nơi

Trú xứ Tôn-giả. Gặp rồi

Nói với Tôn-giả những lời hỏi thăm

Lời chào đón trong tâm thân hữu,

Chúc thành tựu trong cách xã giao,

Rồi ông ta liền ngồi vào

Một bên Tôn-giả, mở đầu hỏi qua :

– “ Hiền-giả Bạc-Câu-La ! Từ trước
Bạn xuất gia đã được bao năm ? ”.

– “ Đã trải qua tám mươi năm
Chánh Pháp cao thượng tôi tầm, xuất gia ”.

– “ Hiền-giả Bạc-Câu-La ! Như vậy
Trong tám mươi năm ấy, bao lần
Bạn hành dâm dục tự thân ? ”.

Trung Bộ (Tập 4) Kinh 124 : BẠC-CÂU-LA * MLH – 038

– “ Này Káp-Sa-Pá ! Trong phần hỏi đây
Chớ có hỏi tôi đây như vậy.
Hãy hỏi rằng : ‘ Từng ấy thời gian
Hiền giả đã bao nhiêu lần
Khởi lên dục tưởng chẳng chân chánh gì ? ’ ”.

– “ Bạc-Câu-La ! Vậy thì Hiền-giả
Bao nhiêu lần ông đã khởi ra
Dục tưởng bất chánh ô tà ? ”.

– “ Bạn Káp-Sa-Pá ! Xuất gia đến giờ
Sự thật, không bao giờ dục tưởng
Đã khởi lên, trưởng dưỡng trong tôi ”.

– “ Bạn Bạc-Câu-La ! Vậy thời
Việc ‘ chưa từng có ’ trong đời xuất gia
Của vị Bạc-Câu-La – Hy hữu !
Tôi thọ trì thành tựu của ngài ”.

– “ Trong suốt tám mươi năm này
Tôi không nhận thấy hiện hay âm thầm
Sân & hại tưởng, dục tầm nào khởi ”.

– “ Tôn-giả ! Với sự việc như vậy
Suốt trong tám mươi năm này
Tôn-giả chẳng có khởi đầy hận & sân &
Không khởi phần dục tầm cố hữu,
Thật hy hữu, chưa từng có vậy,
Tôi xin thọ trì việc này ”.

– “ Káp-Sa-Pá ! Thời gian dài xuất gia
Tôi không có nhận qua y áo
Của Cư-sĩ thuần đạo cúng dàng.
Trong tám mươi năm, hoàn toàn
Tôi không may, cắt y bằng dao, kim.

(1) : Rajagaha – Thành Vương Xá. (2) : Veluvanavihàra : Tinh Xá
Trúc Lâm. (3) : Kalandakanivapa – nơi nuôi dưỡng sóc.

Tôi cũng không kiếm tìm thuốc nhuộm
Để nấu nhuộm về ba loại y (1)
Không thực hiện sau hạ kỳ
May Ka-Thi-Ná vào thì dăng y. (2)
Tôi không có may y, thợ lành
Cho các đồng Phạm hạnh trong Tăng,
Không có nhận lời mời ăn,
Khởi tâm mong được mời ăn trong nhà...
Tám mươi năm xuất gia, không có
Ngồi trong nhà & nhìn ngó nữ nhân,
Không thuyết pháp cho nữ nhân
Dù một bài kệ chỉ cần bốn câu,
Không hề có đi vào phòng xá
Tỳ-Kheo-Ni hoặc giả một thì
Thuyết pháp cho Tỳ-Kheo-Ni,
Cho học-pháp nữ, Sa-di-ni nào”.

– “Thưa Tôn-giả ! Với bao điều đó
Hy hữu, chưa từng có của ngài,
Tôi thọ trì sự việc này”.

– “Hiền-giả ! Bao năm dài trải qua

(1) : Một vị Tỳ Kheo (Tỳ-Khuru -Bhikkhu) đã thọ Cụ-Túc-Giới (Đại Giới) luôn luôn mang theo mình Bình Bát và Tam Y : Y An-Đà-Hội (Antaravāsa –Y mặc như quần); Y Uất-Đà-La-Tăng (UttaraSangha –Y vai trái); Y Tăng-Già-Lê – Sanghāti (Y may từ 2 đến 7 lớp- có thể dùng để đắp .Y này chỉ hàng Tỳ Kheo mới có, khi hành Tăng Sự thì bắt buộc phải đắp lên vai trái, bên ngoài Y Uất-đà-la-tăng).

(2) : Theo Luật Phật, sau 3 tháng An-cư Kiết-hạ, Chư Tăng hành lễ Tự Tử – Pavāraṇā để kiểm điểm những giới luật nào có phạm hay không. Sau đó là lễ Dăng Y Kathina – Hán tạng gọi là Công Đức Y có nghĩa là thọ lễ này được 5 công đức trong 5 tháng. Vị Tỳ Kheo cao hạ nhất hay vị Tỳ Kheo nào có Y Tăng-già-lê bị rách thì được thọ nhận Bộ Đại Y gồm đầy đủ Tam Y.

Từ khi tôi xuất gia, phòng hộ
Chưa làm Thầy Tế-độ cho ai,
Chưa truyền đại giới cho ai,
Chưa nhận y-chỉ cho ai bao giờ.
Không bao giờ để Sa-di trẻ
Hầu hạ mình vì lẽ hạ cao,
Không tắm trong nhà tắm nào,
Không dùng bột Chun-Na (1) vào tắm thoa,
Không nhờ qua các đồng Phạm-hạnh
Xoa bóp mạnh chân tay của mình,
Không có bệnh tật phát sinh
Dầu là chốc lát. Không gìn giữ qua
Các y dược dù là miếng nhỏ
A-Li-Lặc (2) cây đó cắt ra
(Ha-Ri-Ta-Kí-Khanh-Đa) (2)
Không dựa tấm gỗ để mà nằm đây,
Không nằm dài sàng tọa để ngủ,
Không an cư trú xứ gần làng”.

– “ Vì rằng Tôn-giả tịnh an
Tám mươi năm đã không màng thực thi
Những điều dù không phi Chánh pháp
Nhưng thích hạp cho hạnh Đầu-đà. (3)
Hy hữu ngài Bạc-Câu-La !
Việc chưa từng có xảy ra của ngài”.

– “ Vừa đúng trong bảy ngày, Hiền-giả !
Còn ứế nhiễm, tôi đã ăn vào
Đồ ăn nội địa phần nào,

(1) : Bột Cunna. (2) : Haritakikhandā – cây A-li-lặc vàng.
(3) : Gồm 13 hạnh Đầu-đà được Đức Phật chấp nhận (xin xem chú thích ở trang 026).

Đến ngày thứ tám, thanh cao khởi liền
Chánh trí thật vững bền, an lạc ”.

- “ Vì rằng Tôn-giả Bạc-Câu-La
Chánh trí đã được khởi ra,
Một sự hy hữu, thật là diệu vi,
Vị tăng hữu của vì Chí thiện.
Trước sự kiện Tôn-giả thực hành,
Tôn xin thọ trì tịnh thanh,
Kính xin Tôn-giả lòng lành giúp tôi
Được xuất gia ở nơi Pháp & Luật
Của Đức Phật vô lượng Trí Bi
Thọ Cụ-túc-giới hành trì ”.

* * *

Rồi lỏa thể đạt những gì ước mong.
Tân Tỳ Kheo cố công, cần mẫn
Không phóng dật, vượt thắng, nhiệt tâm
Độc cư rừng vắng âm thầm
Không bao lâu đã chứng tầm pháp siêu
Đạt mục tiêu tối cao bậc thánh
Người xuất gia chân chánh mong cầu
Vô thượng phạm hạnh cao sâu
Tự mình chứng ngộ pháp màu minh quang
Với thắng trí, trú an, chứng đạt
Tâm vị ấy an lạc sáng trong
Dục lậu, hữu lậu thoát xong
Thoát vô minh lậu, khỏi vòng trôi trần
Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận, phạm hạnh đã thành
Việc cần làm đã thực hành
Sau đời hiện tại, Vô sanh hiển bày .
Tự thấu hiểu và ngay lập tức

Phích-Khú Káp-Sa-Pá trở thành
Bậc A-La-Hán tịnh thanh
Nhiệt tâm hoằng hóa Pháp lành thanh cao.

* * *

Thời gian sau, ngài Bạc-Ku-Lá
Vị Tôn-giả sống quá trăm năm
Tay với chìa khóa đang cầm
Đi các trú xứ, cao âm nói rằng :

- “ Chư Tôn-giả trong Tăng thân mến !
Xin hãy đến, tôi từ biệt đây !
Tôi nhập Niết-bàn hôm nay ”.

Sự việc hy hữu của ngài nói trên
(Bạc-Câu-La là tên Tôn-giả)
Vị tăng hữu ngài đã thực thi,
Chúng tôi cung kính thọ trì.

Rồi vị Tôn-giả tức thì ngồi an
Giữa Chúng Tăng, Niết-bàn nhập hóa
Vì Tôn-giả giữa Chúng Niết-bàn
Là sự hy hữu vô vàn,
Việc ‘chưa từng có’ của hàng Thánh Tăng.
Chúng tôi hằng thọ trì thành tựu
Vị tăng hữu, hy hữu sâu xa
Của Tôn-giả Bạc-Câu-La
Sống trên trăm tuổi, lìa xa thế trần. /-

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 124 : Kinh BẠC-CÂU-LA*
– *BAKKULA Sutta*)

125. Kinh ĐIỀU NGỰ ĐỊA (Dantabhūmi sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, đức Thế Tôn Giác Giả
Trú Vương Xá – Rá-Chá-Ga-Ha (1)

Tinh Xá Vê-Lú-Va-Na (1)

(Trúc Lâm Tinh Xá cũng là nơi đây)

Gần nơi này nuôi nhiều sóc lạ

(Ka-Lanh-Đá-Ka-Ní-Vá-Pa). (2)

Vị A-Chi-Rá-Va-Ta (3)

Là Sa-di, (4) đang trải qua tu trì,

Trú mọi thì ở A-Ranh-Ná (3)

Một am thất được tả không xa.

Vương tử Cha-Dá-Sê-Na (5)

Trong khi tản bộ, ghé qua nơi này

(1) : Trúc Lâm Tinh Xá – Veluvanavihāra, tại thành Vương Xá – Rajagaha – do Vua Bimbāsara – Tần-Bà-Sa-La – dâng cúng cho Đức Phật và Tăng Đoàn.

(2) : Kalandakanivapa : chỗ nuôi dưỡng các loài sóc.

(3) : Sa-di tên Aciravata (Tân học) ở tại am thất Aranna.

(4) : Sa-di (Samanero) : Là những vị tập sự xuất gia giữ 10 giới, gồm 3 loại :

- Khu ô Sa-di : sa-di đui quạ : từ 7 tuổi tới 13 tuổi .

- Ứng pháp Sa-di : từ 14 tuổi đến 19 tuổi .

- Danh tự Sa-di : các vị lớn tuổi vào tu , phải thọ giới Sa-di một thời gian trước khi được thọ Cụ-túc-giới (Tỳ Kheo).

Còn các Ứng pháp Sa-di đến 20 tuổi , có đủ những điều kiện đúng Luật mới được thọ Tỳ-Kheo].

(5) : Vị vương-tử tên Jayasena.

Khi đến đây, hỏi thăm khách khứa

Với A-Chí-Ra-Vá-Ta này

(Tức Tân Học Sa-di đây)

Ngồi xuống, hỏi Sa-di ngay vấn đề :

– “ Tôn-giả Át-Ghi-Vê-Sa-Ná !

Tôi từng đã có nghe như sau :

‘ Ở đây, vị Tỳ Kheo nào

Sống không phóng dật, dồi dào nhiệt tâm

Và tinh cần, nhất tâm sẽ chứng’.

Thật tốt lành nếu những lời trên

Được Tôn-giả thuyết pháp lên

Như tôi đã học, nghe liền trước đây ”.

– “ Vương tử này ! Tôi không có thể

Thuyết pháp để vương tử được nghe

Như đã được học, được nghe.

Nếu tôi thuyết pháp, ngài nghe nhưng rồi

Không hiểu lời mà tôi đã nói,

Làm cho tôi mệt mỏi, muộn phiền ”.

– “ Tôn-giả xin hãy tùy duyên

Vì tôi, thuyết pháp về chuyên đề này

Rất có thể tôi đây hiểu rõ

Ý nghĩa lời nói đó của ngài ”.

– “ Vương tử ! Tôi sẽ thuyết ngay

Như điều nghe, học của ngài trước đây.

Nếu như ngài có thể hiểu rõ

Lời của tôi nói đó đủ đầy,

Là sự tốt đẹp, lành thay !

Nếu ngài không hiểu lời này của tôi,

Xin chớ có hỏi tôi thêm nữa

Hãy dừng lại sự trạng của mình ”.

– “ Tôn giả hãy thuyết tận tình
Như đã nghe, học. Nếu sinh vấn đề
Tôi không hiểu gì về điều đó,
Tôi không có hỏi thêm điều gì ”.

Thế rồi Tân Học Sa-di
Thuyết giảng về những điều gì tự thân
Đã được nghe hay phần học ấy.
Nghe như vậy, Vương tử thốt ra
Vớ A-Chi-Rá-Va-Ta :

– “ Sự việc không phải xảy ra như vậy !
Trường hợp này không phải như vậy,
Tỷ Kheo ấy tinh tấn, nhiệt tâm
Sống không phóng dật âm thầm
Có thể chứng đắc ‘nhất tâm’ an hòa ”.

Rồi Cha-Dá-Sê-Na vương-tử
Nói về sự không phải điều này,
Liên đứng dậy rồi đi ngay.
A-Chi-Ra-Vá-Tá này sau khi
Vị vương-tử đã đi, nội nhật
Liên đi đến hương thất Thế Tôn,
Thành kính đánh lễ Thế Tôn
Một bên ngồi xuống, ôn tồn thưa qua
Chuyện vương-tử Cha-Da-Sê-Ná
Cuộc đàm thoại kết quả không hay.

Khi nghe Sa-di nói vậy
Thế Tôn liền bảo vị đây từ hòa :

– “ Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Như vậy
Ông có thấy lợi ích gì đây ?
Cha-Da-Sê-Ná vị này
Sống giữa các dục, tâm đầy đam mê

Thọ hưởng về các dục mọi lúc,
Tư tưởng dục nhai nghiền sớm chiều
Bị nhiệt-não-dục đốt thiêu,
Truy cầu tha thiết những điều dục đây ;
Mà có thể biết hay là thấy
Hay vị ấy có thể chứng rồi
Quả vị chỉ có do nơi

Ly dục, mới biết đồng thời thấy ra.
Chỉ ly dục mới là đạt được,
Ly dục mới chứng được quả này.

Do đó, sự kiện như vậy
Không thể xảy đến. Và này hãy so :

Ví như giữa bầy bò, voi, ngựa
Có hai con voi, ngựa hay bò

Được khéo huấn luyện đủ trò.
Hai con voi, ngựa hay bò khác đây
Không khéo hay điều phục, huấn luyện.

Ông nghĩ sao về chuyện vừa rồi ?

Hai con bò, ngựa hay voi
Được khéo huấn luyện hay, thời có chẳng
Đạt khả năng điều phục mọi lúc ?
Có đạt đến điều phục địa không ? ”.

– “ Thưa có, bạch đức Thế Tôn ! ”.

– “ Còn hai con khác thời không sẵn sàng
Không hoàn toàn được điều phục giỏi
Không được loại huấn luyện khéo, hay,
Thì với hai con vật này
Có thể như vậy thành tựu khả năng ?
Có đạt chẳng đến điều phục địa ? ”.

– “ Thưa không, là chuyện bịa, sai ngoa ”.

– “ Này Át-Ghi-Vết-Sa-Na !
Cũng vậy, vương-tử Cha-Da-Sê-Nà
Sống xa hoa giữa các dục vậy,
Bị tư tưởng dục ấy nghiền nhai,
Nhiệt não dục thiêu đốt hoài
Truy cầu tha thiết dục đây đêm ngày...
Lại có thể biết hay thấy rõ
Quả vị có thể chứng đạt qua,
Sự kiện ấy không xảy ra.

Này Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Hay là
Như hòn núi không xa làng mạc,
Không xa các thị trấn, cư dân,
Rồi có hai người bạn thân
Nắm tay rảo bước xa dần làng đây
Trực chỉ ngay đến hòn núi nọ,
Khi đến đó, một người trèo lên
Đỉnh núi cao vót, chênh vênh.
Người dưới chân núi ngó lên đỉnh này,
Thấy người bạn đứng ngay đỉnh núi,
Hỏi vọng lên : ‘Trên núi cao vời
Bạn đã thấy những gì rồi ?’.

– ‘Này bạn ! Trên đỉnh núi tôi thấy là
Các vườn hoa thật là khả ái,
Các khu rừng khả ái, hồ ao,
Đất bằng khả ái làm sao !’.

Không tin, người bạn nói mau như vậy :

– ‘Không có sự kiện này đâu bạn !
Trường hợp này chắc bạn nói chơi !
Bạn đứng trên núi cao vời
Làm sao thấy được những nơi đẹp vậy ?’.

Người bạn này lập tức leo xuống
Nắm tay bạn và muốn bạn mình
Trèo lên đỉnh núi để nhìn.
Nghỉ thở vài chặng hành trình đặng sơn,
Khi đặt chơn đến đỉnh núi ấy
Hỏi bạn : ‘Vậy bạn thấy hay chặng ?
Khu rừng, vườn tược, đất bằng
Thấy đều khả ái muôn phần phải không ?’.

– ‘Này bạn thân ! Vì không thấy rõ
Bởi vì sườn núi đó khuất che
Nên dù bạn nói cho nghe
Mà tôi nghi ngại, e dè tỏ ra’.

Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Cũng vậy
Vương tử ấy – Cha-Dá-Sê-Na
Bị che khuất, bị mù lòa,
Ngăn chận, chướng ngại hay là bao vây
Bởi vô-minh-uẩn này mọi lúc,
Vương tử sống với dục mọi điều
Và thọ hưởng các dục nhiều
Bị tư tưởng dục sớm chiều nghiền nhai,
Nhiệt não dục đêm ngày thiêu cháy,
Truy cầu mãi các dục thiết tha.

Vương-tử Cha-Dá-Sê-Na
Lại có thể biết hay là thấy ra,
Hoặc có thể chứng qua quả vị
Là điều chỉ ly dục đạt thôi;
Việc ấy không thể có rồi !
Nếu hai ví dụ này thời được ông
Nói suốt thông để vương-tử rõ
Thì vị đó tự nhiên tin ông,

- Khi sự tin tưởng đã thông
Sẽ hành động đúng lời ông trình bày ”.
- “ Nhưng bạch Ngài ! Làm sao thế được !
Hai dụ này mà được con đây
Nói ra cho vương-tử này
Tự nhiên như trước chưa rày nghe qua
Như Thế Tôn Phật Đà diễn tả ? ”.
- “ Ất-Ghi-Vết-Sa-Ná ! Như là
Vua Sát-Đế-Ly vương gia
Đã có quán đánh (1), bảo qua người nài :
- ‘Tượng sư này ! Hãy cưới vương tượng
Đi vào rừng nhắm hướng có voi
Khi thấy voi rừng thuần nòi
Hãy cột nó vào cổ voi chúa này’.
- ‘Hạ thần xin làm ngay chỉ thị’.
- Rồi Ất-Ghi-Vết-Sa-Na này !
Người tượng-sư nghe như vậy
Cưới con vương tượng vào ngay rừng già.
Gặp voi rừng, ông ta tìm cách
Bắt voi rừng, cột chặt nó vào
Cổ của vương tượng lớn cao,
Voi chúa sau đó kéo mau voi rừng
Ra khỏi rừng, đến nơi khoảng trống
Voi rừng vẫn hướng vọng về rừng

(1) : Theo tập tục Ấn-Độ xưa , khi chính thức tuyên cáo địa vị kế thừa của Thái Tử để chuẩn bị lên ngôi Vua , hoàng tộc lấy nước 4 biển rưới lên đỉnh (đánh) đầu Thái-tử., Do đó Thái-tử cũng được gọi là “Quán đỉnh vương tử ”. Điều đó có ý rằng sau này vị vương tử có thể thống trị toàn bộ lãnh thổ và nhân dân trong bốn biển .

- Còn sự tham luyện với rừng,
Người tượng sư vốn đã từng-trải đây
Tâu vua : ‘Nay voi rừng bị bắt,
Đã được dắt về chỗ quảng trường,
Thần xin đợi lệnh Đại vương !’
- Tượng sư ! Ông hãy dùng phương pháp nào
Để điều phục làm sao voi đó
Khiến cho nó quên lối sống rừng,
Điều phục tâm tư núi rừng,
Điều phục ưu não với rừng núi kia
Khiến đoạn lìa nhớ rừng của nó,
Làm cho nó thích thú thôn làng,
Làm cho quen thuộc, dễ dàng
Sống với nếp sống mở mang của người’.
- ‘Tâu Đại Vương ! Những lời chỉ thị
Thần nhớ kỹ điều phải làm qua’.
- Này Ất-Ghi-Vết-Sa-Na !
Tượng sư đóng trụ thật là chắc, to
Để dùng cho việc điều phục đó.
Cột giây chắc vào cổ voi rừng,
Lúc đầu voi cố vẫy vùng,
Tượng sư lão luyện bèn dùng cách sau :
Vuốt ve và nói vào tai nó
Lời nhẹ nhàng, to nhỏ đẹp tai,
Thân tình, thanh nhã, hòa hài,
Động tâm, khiến nhiều người hay vui lòng,
Khiến nhiều người cảm thông, hoan hỷ.
Việc đối trị với cách thức này
Voi rừng liền nghe, lóng tai
Trú tâm vào học hỏi thầy Tượng sư.

Thấy voi như đã thuần tính khá,
Tượng sư đã đem cỏ, nước ra
Cho con voi rùng dùng qua.
Này Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Thấy rằng
Voi rùng bắt đầu ăn và uống
Tượng sư nghĩ : ‘Nó sống rồi đây !’.

Lại huấn luyện voi rùng này
Làm thêm động tác : Nhặt ngay vật cần,
Rồi đặt xuống, nhiều lần động tác
Theo hiệu lệnh của bác Tượng sư.
Tiếp theo, voi ấy từ từ
Đi lui đi tới khoan thư theo lời,
Voi ngồi xuống để rồi đứng dậy,
Rồi lại dạy ‘bất động’ tiếp liền :
Vòi voi buộc một cái khiên,
Một người cầm giáo ngồi trên cổ vầy,
Nhiều người khác đứng vây quanh nó
Tay cầm giáo. Tiếp đó người nài
Cầm một ngọn giáo cán dài
Đứng ở phía trước, luyện voi về phần
Đứng bất động, bốn chân của nó
Đều không có di động lại qua,
Không có di động tai, ngà,
Vòi không động dậy – trải qua thực hành
Huấn luyện để trở thành vương tượng
Mà vương tượng được luyện dài lâu
Có thể nhẫn chịu kiếm, đao,
Chém, bắn, búa nện, chịu đau mọi đàng.
Nó nhẫn chịu tiếng vang động lớn
Của trống lớn, trống nhỏ, tù và,

Như vàng ròng tẩy sạch qua
Tỳ vết nhơ bẩn, xứng là tượng vương
Đề Quốc vương sử dụng, sở hữu,
Một biểu tượng trân bửu cao sang
Khi vua ngự trên bành vàng
Đặt trên lưng tượng của hàng hoàng gia.
Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Thị hiện
Ở đời bậc phương tiện độ sinh
Vớ mười tôn hiệu quang minh
Người đời kính ngưỡng, thật tình tôn xưng
Bậc Trí tuệ , tâm chân diệu ngữ
Thế Gian Giải , Điều Ngự Trượng Phu
Phật , Thế Tôn , Thiên Nhân Sư
Chánh Đẳng Chánh Giác , đại từ uy linh
Vô Thượng Sĩ hay Minh Hạnh Túc
Bậc Thiện Thệ , Ứng Cúng , Như Lai
Do sự chứng ngộ tự ngài
Rồi lại tuyên thuyết, hoàng khai Pháp mầu
Thuyết Sơ Thiện rồi sau, Trung Thiện
Thuyết Hậu Thiện , văn nghĩa đủ đầy
Truyền dạy Phạm hạnh từ đây
Pháp thân thanh tịnh, bậc Thầy Nhân Thiên
Có gia trưởng trong miền thôn ấp
Hoặc một người giai cấp tiện dân
Duyên lành nghe pháp thậm thâm
Sinh lòng ngưỡng mộ , kiếm tâm chân như
Tự suy nghĩ : Đời như cát bụi
Sống đầy đầy trôi buộc não phiền
Luân hồi sinh tử triền miên
Đời sống xuất thế lụy phiền tránh xa

Ta nay phải xuất gia viên mãn
Đòi xuất gia phóng khoáng hư không
Cuộc sống thế gian chất chồng
Phạm hạnh thanh tịnh thật không dễ gìn .
Y trưởng dưỡng đức tin vững chắc
Cạo râu tóc, thân đắp ca-sa
Biệt gia quyến, bỏ cửa nhà
Ba y một bát, xuất gia tu hành .
Đây chính là tịnh thanh đệ tử
Như voi được dẫn đến quảng trường
Còn tham ái tức tương đương
Năm dục công đức nhiệm vương Trời, người.
Tiếp theo thời dạy về Phạm hạnh
Giữ oai nghi, tự tánh sáng lòa
Giới bốn Ba-Tỳ-Mốc-Kha (1)
Thọ trì nghiêm mật, tránh xa điều tà.
Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Sau đây
Như Lai dạy đệ tử ấy rằng :
‘Phải luôn chánh niệm, tinh cần,
Và luôn bảo hộ các căn thế nào ?
Mắt thấy sắc nhưng nào giữ tướng
Tướng chung, riêng chẳng nắm giữ gì
Mắt không chế ngự tại chi
Khiến bất thiện pháp ưu bi khởi vào
Nên tham ái dăng trào đủ thứ
Vị Tỷ Kheo chế ngự nguyên nhân
Hộ trì tích cực nhãn căn

(1) : Patimokkhasanvarasila : Biệt biệt giải thoát thu thúc giới
(trong Tứ Thanh Tịnh Giới của Luật Tỷ Kheo).

Cũng như hộ trợ nhĩ căn cũng cần
Tai nghe tiếng hay thân cảm xúc
Mũi ngửi hương, nhận thức : Ý căn
Tỷ Kheo hộ trì các căn
Nên hưởng lạc thọ, tâm thân tịnh hòa.
Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Tiếp đây
Như Lai dạy đệ tử phải thông :
‘Thức ăn khát thực no lòng
Không để đùa giỡn, trong vòng đam mê
Không phải để chuyên về trang điểm
Không để làm kiêu diễm thân hình
Chỉ mong thân này an bình
Bảo dưỡng sống khỏe, trí minh tâm lành
Để hỗ trợ thực hành phạm hạnh
Thân khỏe mạnh, tinh tấn tu trì
Diệt trừ cảm thọ cũ đi
Các cảm thọ mới tức thì ngăn ngay
Và ta sẽ không rày làm lỗi
An ổn bởi thọ dụng thức ăn’ .
Như Lai huấn luyện tiếp rằng :
‘Kinh hành lui, tới phải cần chú tâm,
Gột sạch tâm trí mình ra khỏi
Chướng ngại pháp ở mọi thời kỳ
Trong khi đang ngồi hay đi,
Ban ngày hay cả vào thì ban đêm.
Trong canh giữa ban đêm, nằm xuống
Hông bên phải, thân tướng an tường
Như dáng nằm sư tử vương,
Chân phải trên trái, đềm trường nằm yên
Tâm an nhiên, luôn tỉnh giác lấy

Hướng niệm phải ngồi dậy đến kỳ.
Canh cuối khi thức dậy, thì
Dù ngồi thiền, đứng hay đi kinh hành
Phải gột sạch tức thì tâm trí
Để không bị chướng ngại pháp nào’.

Ta lại huấn luyện nhằm vào
Cho Thánh đệ tử tiếp sau đó liền :
‘Này Tỷ Kheo ! Cần chuyên tĩnh giác
Giữ chánh niệm , an lạc tự tâm
Tỷ Kheo đi, đứng, ngồi, nằm
Đều giữ tĩnh giác , trong tâm biết liền
Khi tới, lui ; biết mình lui, tới
Khi nhìn quanh, biết bởi mình làm
Hay khi co duỗi tay chân
Mặc y, đi bát hay cần uống ăn
Khi nhai, nuốt, nói năng : Tĩnh giác
Đại, tiểu tiện, nhổ khạc : Biết mình
Như vậy Tỷ Kheo tâm minh
Chánh niệm tĩnh giác, trí tinh tâm hòa.

Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Sau đây
Khi Thánh đệ tử ấy tự thành
Chánh niệm tĩnh giác an lành,
Ta lại huấn luyện thật rành rẽ ngay :
‘Hãy đến, này Tỷ Kheo ! Mỗi vị
Hãy lựa chọn vị trí lặng yên
Như rừng tĩnh mịch, lâm viên
Gốc cây, khe núi hoặc liền tha ma
Thời ngộ thực đã qua, rửa bát
Ngồi kiết già, an lạc, thẳng lưng
An trú chánh niệm, lảng lảng

Tham ái từ bỏ, thoát dần ái tham
Bỏ sân hận, từ tâm thương xót
Chúng hữu tình mỗi một cảnh riêng
Từ bỏ hôn trầm, thụy miên
Thoát ly khỏi chướng thụy miên, hôn trầm
Giữ tịnh tâm, hướng về ánh sáng
Cùng chánh niệm, tỉnh giác, tâm yên
Gột rửa chúng, được an nhiên
Từ bỏ trạo cử thì liền tịnh thân
Hết nghi ngờ, phân vân lưỡng lự
Gột rửa hết trạo cử, hôn trầm,
Gột rửa tham ái, hận sân,
Vững tin thiện pháp, tinh cần hành thâm.
Sau khi diệt cả năm triền-cái,
Là những loại ô nhiễm tâm tư,
Làm yếu trí tuệ, lờ đờ
Vị ấy quán chiếu, công phu chuyên cần.
‘Sống quán thân trên thân’, nhận rõ,
‘Quán thọ trên cảm thọ’ các điều,
‘Quán tâm trên tâm’ sớm chiều.
‘Quán pháp trên các pháp’, nhiều đổi thay.
Luôn nhiệt tâm, đêm ngày tĩnh giác
Chánh niệm điều phục các ưu tham.

Ví như Tượng-sư thường làm
Đóng một trụ lớn trung tâm quảng trường
Cột voi rừng để điều phục nó
Bỏ nếp sống của nó ở rừng,
Điều phục tâm tư núi rừng
Để nó thích ứng sống cùng người ta.
Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Tương tự

Bốn Niệm Xứ là những sợi giây
Cột tâm tư, điều phục ngay
Tâm, tánh Cư-sĩ nhuốm dây thế trần,
Điều phục dần ưu tư mệt trí
Nhiệt não của Cư sĩ, thể nhân
Đạt chánh lý, chứng Niết-bàn.

Rồi Như Lai dạy tiếp sang như vậy :
‘Này Tỷ Kheo ! Ở đây hãy trú
Quán thân trên thân đủ mọi phần
Chớ có suy tư trên tâm
Liên hệ thân đó, rồi thâm tiếp theo
Trú quán thọ trên các cảm thọ,
Trú quán tâm vốn có trên tâm
Chớ có suy tư trên tâm
Liên hệ cảm thọ và tâm hiện tiền.
Hãy trú quán pháp trên các pháp
Chớ suy tư trên các tâm này
Liên hệ đến pháp ở đây.

Rồi vị ấy đã diệt ngay tứ, tâm
Chứng và trú Thiền tâm Đệ Nhị
Một trạng thái lạc hỷ, định sanh
Không tầm, không tứ an lành
Với sự nội tĩnh nhất tâm đủ đầy.

Rồi vị này ly hỷ trú xả
Là hành giả tĩnh giác, nhất tâm
Thân cảm sự lạc thọ thâm
‘Xả niệm lạc trú’ Thánh nhân gọi vậy,
Chứng, trú ngay Tam Thiền tự tại.
Vị ấy lại xả lạc & khổ liền
Diệt hỷ ưu thọ chướng duyên

Chứng và an trú Tứ Thiền tinh hoa,
Không khổ và không lạc, an định
Cùng xả niệm thanh tịnh đạt thành.

Với tâm định tĩnh, tịnh thanh
Không nhiễm, không phiền não, hành trải qua
Nhu nhuyễn và vững chắc, bình thản
Hướng tâm đến Túc-mạng-trí, thời
Quá khứ với một, hai đời
Năm chục, ba bốn trăm đời đã qua
Một ngàn đời hay là hơn nữa
Một trăm ngàn đời thuở lâu xa
Hoại kiếp, thành kiếp trải qua
Vị ấy nhớ lại như là mới đây .
Tại nơi ấy, tên này ta có
Thuộc giai cấp, giòng họ thế này
Uống, ăn, thọ khổ, lạc rày
Tuổi thọ như thế, chết ngày ra sao
Ta tái sinh, nhằm vào làng đó
Có tên tuổi, giòng họ mỗi đời.
Cứ thế, nhớ lại bao đời
Đại cương, chi tiết các thời xưa nay.

Rồi vị này với tâm định tĩnh
Trong sáng và thanh tịnh, nhu êm
Không cấu nhiễm, không não phiền
Vững chắc, bất động, an nhiên như vậy
Tỷ Kheo này hướng tâm đến với
Sinh tử trí, dẫn tới tuệ minh
Xét về sinh tử chúng sinh
Thiên nhãn thuần tịnh siêu nhân, thấy liền
Vị ấy biết mỗi giềng Nghiệp quả

Người hạ liệt, kẻ cả giàu sang
Người đẹp đẽ, kẻ thô hèn
Đều do hạnh nghiệp trắng đen họ làm
Gieo ác hạnh về thân, khẩu, ý
Hoặc phỉ báng các vị Thánh Hiền
Người này thân hoại, tận duyên
Do nghiệp tà kiến, đọa liền súc sinh
Các cõi dữ, như sinh địa ngục
Hoặc đọa xứ, thẳng thúc nạn tai.
* Còn bậc hiền giả, những ai
Làm những thiện hạnh ý và lời, thân
Không phỉ báng Hiền nhân, Thánh hiền
Tạo nghiệp lành, chánh kiến vô cùng
Sau khi thân hoại mạng chung
Được sinh thiện thú, nhân trung, cõi trời
Do thiên nhãn, biết đời sống chết
Người hạ liệt hay kẻ giàu sang
Người đẹp đẽ, kẻ thô hèn
Người này bất hạnh, kẻ bèn gặp may
Do hạnh nghiệp kẻ này hành động
Có kết quả chẳng giống nhau này.
Luân hồi tùy nghiệp chuyển xoay
Không ai tránh khỏi trả vay nghiệp này.
Rồi vị đây hướng tâm đến với
Lậu tận trí, dẫn tới biết rành
Tứ diệu đế, biết ngọn ngành
Đây là sự Khổ, nguyên nhân đưa vào
Đây Khổ Diệt, đường nào diệt khổ
Biết như thật lậu-hoặc loại này
Nguyên nhân lậu-hoặc là đây

Diệt trừ lậu-hoặc, biết ngay con đường
Nhờ hiểu biết, tận tường nhận thức
Tâm vị ấy rất mực sáng trong
Dục-lậu, hữu-lậu thoát xong
Thoát vô-minh-lậu, khỏi vòng trời trần
Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận, phạm hạnh đã thành
Việc cần làm đã thi hành
Sau đời hiện tại, Vô sanh hiển bày .
Tỷ Kheo hay kham nhẫn nóng, lạnh,
Sự xúc chạm của gió, muỗi, ruồi,
Mặt trời, bò sát các loài,
Các lời la mắng, chưởi hoài nhiều phen.
Vị ấy đã sống quen nhẫn thọ
Vớ những sự cảm thọ về thân,
Đau nhói, thống khổ muôn phần,
Đau đớn kịch liệt toàn thân mọi chiều,
Được gột sạch các điều uế nhiễm,
Tham, sân, si dứt điếm tinh tường
Vị ấy đáng được cúng dường,
Cung kính, tôn trọng và thường chấp tay
Lễ vị này, ruộng phước cao cả.
Át-Ghi-Vết-Sa-Ná ! Như là
Một con vương tượng tuổi già
Không được điều phục, không qua luyện rèn,
Chết đi, bèn được gọi là chết
Vớ cái chết không được tốt lành,
Không được điều phục, luyện rèn.
Những con vương tượng thuộc thành phần chung
Tuổi bậc trung & tuổi trẻ sung sức

Không điều phục, không được dạy rành
Chết đi, cũng chỉ mang danh
Không được điều phục, không thành tựu chi.

Cũng vậy, vì Tỷ Kheo Trưởng lão
Vớ lậu-hoặc chưa diệt, chết đi
Là Tỷ Kheo & Tỷ Kheo Ni
Được gọi là chết trong thì dở dang,
Chết không được hoàn toàn điều phục.

Hoặc chết lúc trung niên & thanh niên,
Gọi Tỷ Kheo trung & thanh niên
Chết với lậu-hoặc triền miên chưa trừ,
Cái chết từ không được điều phục.

Trái lại, lúc Trưởng lão & trung niên,
Hoặc là Tỷ Kheo thanh niên
Chết, nhưng lậu hoặc chướng duyên đã trừ,
Chết an như, điều phục là thế ! ”.

Lắng nghe đức Thiện Thệ giảng qua
Ông A-Chi-Rá-Vá-Ta
Hoan hỷ tín thọ Phật Đà kim ngôn./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 125 : Kinh ĐIỀU NGỰ ĐỊA*
– *DANTABHUMI Sutta*)

